

Te Peretitenira'a *No Porinetia farani*

PIHA PUTURA'A PARAU 'API ***Mahana toru 24 nō tiurai 2019***

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

Te 30 'o te rururaa mero hope 'a te mau 'oire arata'ihia 'e te SPCPF 'i Rikitea

Te faaneine nei te Peretiteni 'e te tahi mau mero 'o te Faatereraa 'e 'amui atu 'i te 30 'o te rururaa mero hope 'a te mau 'oire, arata'ihia 'e te 'amuitahiraa 'o te mau 'oire 'o Porinetia farani, 'e tupu 'i Rikitea, ' Maareva, 'i te 30 'o tiurai tae atu 'i te 2 'o 'atete nei.

Te tumu parau tape'ahia mai nō teie matahiti hope'a 'o te pu'etau mana « tō tātou tāmuraa 'i te arutaimareva ». Te fā, 'o te faafāriuraa 'i te mau mana 'oire tātā'itahi 'e 'o tei 'amui mai, 'ei ti'araa taata, 'ei taata ra 'e hui'a ia, 'i ni'a 'i te oraraa mātāu noahia 'e te mau fifi 'o tā na iho 'e faatupu nō tō na oraraa. E maha mahana 'e maha ato'a rēni 'ohipa 'i tape'ahia mai, 'e 'o te matutu tā pupuhia.

'O te Faatereraahau nō te arutaimareva te titau rahihia 'i roto 'i teie rururaa, 'inaha tei 'ia rātou te turamaraa rahi 'i te pae 'o te 'aua natura mai te pehu 'e te pape mātā. Nō te 'oro'a 'iritiraa 'e 'amui ato'a atu te Faaterehau farani nō te mau tuhaa fenua 'e te autāhō'ē, 'o Sébastien Lecornu.

Tauturu nā te mau 'oire

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i te mau aniraa tauturu nō te mau 'opuaraa paturaa 'a te mau 'oire, 'e 'o tei hi'opo'ahia 'e te 'afata tauturu DDC.

'Ia 'amuihia 'e 129 mirioni tā Porinetia 'e faataa 'i ni'a 'i te 232 mirioni titauhia nō tā rātou mau 'opuaraa.

Te rahiraa 'o te aniraa, nō te fatu mai ia 'i te mau tauihāa matini, pereoo nō te mau 'oire Hava'i 'e te mau 'oire 'o Ua Pou, Tueia, Mahina, Reao, Rairoa, Makemo 'e Manihi. Te tahi mau tauihāa taa'ē, mātini tāviri rāau nā Fakarava.

126 mirioni te titauhia nō teie mau tauihāa, 'e amo te Fenua 'e 75 mirioni, te rahiraa 'o te Tuamotu te fāna'o.

Te tahi atu mau tauturu rau nā te mau 'oire :

- Te mau pou mōrī tūrama purumu 'e arati'a nā te 'oire 'o Huahine, titauhia 10 791 792 toata, 'e amo te Fenua 6 475 075 toata ;

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

- Te tororaa 'i te 'e'a faa'eta'etaraa tino nô te êa 'i Nuku Hiva, te titauhia 'e 30 898 381 toata, 'e amo te Fanua 'e 9 269 514 toata ;
- Te 'omuaraa 'ohipa 'o te vâhi orioriraa Nice 'i Papeete, titauhia 'e 60 750 000 toata, 'e amo te Fanua 'e 36 450 000 toata ;
- Te tâuiraraa 'i te motu 'o Raroia, 'i ni'a 'i te tapura faufaa 'e 4 139 000 toata, 'e tauturu te Fanua 'i te faito 'e 2 069 500 toata.

'E tamau noa te Hau fenua 'i tâ na mau tauturu 'i te mau 'oire nô te haamaita'i noa 'i te oraraa 'o tô râtou huiraatira.

'E maraa te mau tarifa 'o te mau môrî 'i te 1 'o atete

'E'ita te topa rii noa 'o te mau tarifa môrî 'i te tai'o mahana 'a hurihia mai ai 'e tau'i 'i te teimaha 'o te mau tarifa 'i ni'a 'i te mâtete 'o te ao nei.

'Ua tape'ape'a noa mai na te 'Apooraahau 'i te maraa 'o te mau tarifa môrî tapau 'ore (+13,53% 'i eperera 'e tiurai 2019) 'e te mâhu ahi (+5,28% 'i eperera 'e tiurai 2019), 'aita atu 'e rave'a 'o te tapaparaa ia 'i te maraa 'o te mau tarifa 'e 5 toata 'i te ritera môrî.

'Ia tae 'i te mahana mâtâmua 'o atopa :

- Te môrî tapau 'ore, 145 toata te ritera ;
- Te mâhuhinu 147 toata te ritera.

Faa'âpîraa 'i te tarena tata'uraa mâtete 'ohia 'a te Hau nô te 'âfaraa matahiti

'Ua vauva atu te Mono Peretiteni 'i mua 'i tô te 'Apooraahau 'i te faa'âpîraa matahiti 'o te tata'uraa mâtete 'ohipa 'a te Hau 'i Porinetia nei 'i ni'a 'i te faito moni hau atu 'i te 35 mirioni tai'o 'ore 'i te TVA 'e 'i muri mai 'i te horo'a tata'uraa. Nô te 'âfaraa matahiti 2019, 'ua faa-au-hia 'e 75 mâtete 'ohipa 'a te Hau 'o tei pâhono 'i te mau faaueraa 'i ni'a nei, tai'ohia 'e 51 mâtete paturaa rarahi, 'e 9 hooraa tauihia 'e 15 mâtete rii tâvini. 'Ua nao'ahia ia 150 mâtete 'e tuuhia 'i roto 'i te tata'uraa 'i 2019.

'Opuaraa ture fenua nô ni'a 'i te faatuteraa 'i te mau heruraa repo fenua

Nâ roto 'i te haamanaraa 'i te puta ture nô te mau repo faufaa faaterehia 'i Porinetia nei, 'ua hinaaro te Faatereraa fenua 'e faaô 'i te arata'iraa tute 'âpî nô teie 'imiraa 'âpî, 'o te haapâpû te faaho'iraa faufaa 'ia fâna'o ato'a te huiraatira 'e parahi ra 'i ni'a 'i te fenua 'i reira te heruraa repo faufaa 'e ravehia ai.

O teie te tumu 'i vauvau atu ai te Mono Peretiteni 'o Porinetia 'i mua 'i tô te 'Apooraahau 'i teie 'opuaraa ture fenua 'e faa'âpî ra e 'e faanaho ra 'i te faatuteraa 'o teie 'imiraa faufaa.

Omuaraa, te faaôraa 'i te tute taa'ê 'âpî 'i te mau taiete heru repo, 'o te piihia « tute 'i ni'a 'i te mau heruraa repo ». hô'ê tuhaa 'o teie tute 'e faaho'ihia 'i roto 'i te 'oire 'i reira te taiete 'i te vairaa, 'e faitohia tauâ tite nei 'i te rahi 'o te repo 'i paohia mai.

Nâ te haamanaraa hia teie arata'iraa tute 'e haapâpû 'i te araaraa 'o te faatereraa tute e 'e faa'ohie 'i te 'ohiparaa faufaa, hô'ê-â faito nô te taiete 'o te fenua 'e te taiete nô rapae mai,

mâ te faatupu 'i te aufaito 'i rotopû 'i te heruraa 'i te faufaa natura 'e te tuhaa 'e ho'i 'i roto 'i te huiraatira 'o te mau 'ôire tei reira te 'opuaraa 'e ravehia, 'ia fâna'o ihoa râ te huiraatira Mâ'ohi nâ mua roa.

Tauturu tapura faufaa nâ te OPH nô te puhaparaa Tutuapare

Vauvauraa tapura 'ohipa nâ te Faaterehau 'o te nohoraa, nô te hô'ê aniraa tauturu nâ te OPH nô te tapura 'ohipa 'i ni'a 'i te fare tahua Tutuapare, 'e vai 'i te 'oire 'o Faa'a.

Te tarena 'ohipa, 'o te paturaa 10 nohoraa 'e 17 vâhi vairaa pereoo, 10 tapiharaa vairaa tauihaa, vairaa fârii pehu, 'i te tahua raro, hô'ê vâhi ha'utiraa, 'i ni'a 'i te 'aanoraa fenua 'e 1 392 tâ, 'ua fatu mai te OPH 'i teie fenua nâ roto 'i te tauturu 'a te Hau nui 'e te Hau fenua. 'E fenua teie tapiri noa 'i te fare hâpiiraa Rua Tama 'i Pamata'i.

'E mau nohoraa nô te tarahu-hoo nô te mau 'utuâfare 'e hâona nei 'e 3,5 'o te moni tahua.

Te tapura faufaa nô teie 'opuaraa 'e 325 830 300 toata, 'i roto tai'ohia te paturaa fare, te tororaa purumu, uira 'e pape, te faaneheneheraa 'auhaati 'i teie paturaa, 'e te mâhora hau'utiraa. 'E âmohia teie 'opuaraa ia-au 'i te tarena 'opuaraa n°2, te tuhaa 'a te Hau farani 118 204 740 toata. Te tuhaa 'a te Hau fenua 114 965 940 tî'aauhia 'e te OPH, tai'o ato'a 'i te TVA ' 30 030 000 toata. 'E ôti hope mai teie 'opuaraa 'i te area 24 'ava'e.

Tapura faufaa nâ te OPH nô te tâtâ'i 'i te mau nohoraa piahi 'i 'Outumaoro

'Ua vauvau te Faterehau 'o te nohoraa, 'i mua 'i te 'Apooraahau, hô'ê titauraa tauturu nâ te OPH nô te âmo 'o ia 'i te mau haamaita'iraa 'i te mau nohoraa 'a te mau piahi, 'e vai 'i te 'oire 'o Punaauia. Hô'ê 'o te mau fâ nô teie tâtâ'iraa 'o te faatupuraa ia 'i te hô'ê tuâtapaparaa 'ohipa 'âpî 'e te faanuuraaa 'i eie mau nohoraa 'ei piha pû'oi 'i te natirara. Nâ roto atu 'i teie titorotororaa 'e nehenehe ai 'e haamau 'i te tarena 'ohipa 'e te pu'etau 'ohiparaa 'i reira. 'E titoro ato'ahia te mau mana'o 'o te mau piahi 'e parahi 'i reira, nô te 'iteraa 'i te hinaaro mau 'o te piahi, 'i te mau mea hinaaro rahi 'e râtou.

'E nene'ihia te hô'ê puta ture roto nô te mau faaueraa 'o te tata'uraa mâtete nô teie haamaita'iraa fare. Tei te au 'o te faaho'iraa mana'o, 'e mâ'itihia ai te taiete tamuta. Te tapura faufaa 'e titauhia nô teie 'opuaraa 'e 35 000 000 toata, 'e âmo te Hau fenua 'i te 'âfaraa 'e te tahi 'âfa nâ te Hau farani, titauhia 18 'ava'e nô te faaoti 'i teie 'opuaraa.

Te tatararaa 'o te titororaa huiraatira 'o te faanahoraa fenua 'a Porinetia farani

Te hope nei te hâmaniraa hoho'a 'o te faanahonahoraa fenua 'a Porinetia (SAGE), haamatahia mai 'i 2016 ra, 'i roto 'i te ona raa 'o te rururaa tomita 'i te 5 ra 'o eperera 'i haamanahia ai teie 'opuaraa (PADD) nô nâ taamotu 'e pae, 'e te piti 'o te tuhaa 'o te mau paturaa. Te toru 'o te tuhaa, 'o te pâpa'iraa ia 'i te mau parau hope'a 'a te SAGE titauhia ra te titorotororaa huiraatira, te mana'o 'o te 'Apooraa Matutu Ti'a Rau 'e nô te 'opani roa, 'ei faaueraa mana ia nâ te Âpooraa 'a Porinetia.

'E piahia teie parau titoro nâ te huiraatira 'i te mau vâhi 'ite 'ohie hia 'e te taata, 'e 'i roto 'i te tâato'araa 'o te mau motu 'o Porinetia nei. Nâ roto 'i te mau ve'a 'ua tarenahia te reira.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

'E nô te faa'ohie roa atu 'e 'iritihia te 'itenati taa'ê. Nâ reira te hô'e niuniu taa'ê nô te pâhono 'i te mau uiraa 'a te huiraatira.

E rahi rave'a haruraa mana'o huiraatira 'e haamauhia, nô te pâpa'i anei, mana'o parau noa 'i mua 'i te hô'ê rauti 'ohipa, rata pâpa'i, rata uira. te faaue ato'a nei te parau mana 'ia faatupuhia te mau parauparauraa huiraatira. 'E rahehia te reira tei te au te aniraa.re

Te vâhi faufaa nô te hô'ê tomite titoro 'o te fâroo tari'a raa ia 'i te mau mana'o huiraatira 'o te mau taamotu. Nâ tauâ ihoa tomite 'e tô na peretiteni nei 'e haapapa mai 'i te mau parau haruharuhia mai. Te fâ 'a te Hau fenua, 'o te 'iritiraa ia 'i te titororaa 'o te SAGE 'i te 'omuaraa 'o tetepa 2019 nei, tei roto a'e na teie tumu parau rahi mau 'i te rima 'o te mau auvaha 'o te 'Apooraa 'a Porinetia.

Hâpiiraa 'e faturaa parau tu'ite 'i ni'a 'i te mau pâhî tautai 'i Porinetia

'Ua faaoti na te 'Apooraahau 'i fepuare 2014 'i te mau faatureraa 'a te fenua nô ni'a 'i te hâpiiraa toro'a tautai 'e te titauraa parau tu'ite 'e au nô te 'ohiparaa 'i ni'a 'i te mau pahî tai'a 'i Porinetia nei. Te haapâpû ra te faaotiraa mana 'a te 'Apooraahau nô te 24 'o fepuare 2014 'e faa-au 'i te mau parau faati'a 'i fatuhia mai na 'i raro a'e 'i te faatureraa farani 'o tei tahito 'i teie mahana, 'e mono noa 'i te parau faati'a 'âpî 'a Porinetia.

'Ua piahia na teie faotiraa mana 'a te 'Apooraahau 'i te 28 'o fepuare 2014. Nâ te faaotiraa mana 'a te 'Apooraahau nô te 5 'o mâtî 2015 'i tauî, 'e mâ te haamau 'i te faatureraa taupoto, 'oia ho'i 'e tae mai 'i te 28 'o fepuare 2018. Nô te rahi 'o te aniraa mono parau faati'a 'i tae mai 'i roto 'i te piha 'ohipa 'a te DPAM 'i 2016 'e 2017, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e faaroa 'i te pu'etau titauraa 'i monoraa parau faati'a nô te roa raa 1 matahiti 'e 6 'ava'e, te auraa 'e hope ia te tauraa parau 'i te 31 'o atete 2019.

'Ia tae mai 'i te 31 'o titema 2018, 'i ni'a 'i te rahiraa 'e 926 aniraa mono parau faati'a mai 2014 mai, 'e 513 aniraa 'o tei monohia, 'e 413 'e toe nei 'i te tauî, te tia'ihia nei te faarava'iraa 'i anihia, haaâariraa anei 'e fatu roa atu ai râtou 'i te parau tû'ite 'ohipa horo moana. 'Ua 'itehia te hô'ê toparaa 'o te mau aniraa 'ohipa horo moana 'i 2018, 'o te tahi ia tumu 'i tura'i faahou ai te 'Apooraahau 'i te tai'o mahana 'opaniraa 'i te monoraa parau 'ohipa horo moana, 'e tae roa 'i te 31 'o titema 2020. 'E faatere noa mai ia te pû 'a te DPAM 'i teie faaueraa mâ te faaâra ato'a ho'i 'i te feiâ 'i roto 'i te tia'iraa.

Faateitei 'i te hutiraa râtere : tauturu 'a te Faatereraahau 'o te manihini

'Ua faataa te 'Apooraahau 'i te mau tauturu nô te mau taatiraa 'i raro nei :

- 274 000 toata nâ Vaihere Light Center, nô tâ na tau'rua mâtâmua roa 'i ni'a 'i te tumu parau « Destination Tahiti », 'i te 12 'o eperera 'i ma'iri.
- 600 000 toata nâ « Collectif Tahiti Rock » ô te 11raa 'o te tata'uraa tîtâ 'e tupu 'i te 4 'e te 5 'o atopa nei.

Faarava'iraa parau faa-au faahotu 'i te 'ohipa faa'apu

Vauvauraa parau nâ te Faaterehau 'o te 'ohipa faa'apu nô ni'a 'i te 'opuaraa faarava'i 'i te parau faa-au faahotu faa'apu 'a Porinetia.

'Inaha te 'opuaraa 'a te Faaterehau 'o te faa'apu 'e tura'i 'i te faahoturaa faa'apu 'i Porinetia nei nâ roto 'i te tauturu 'a Farani 'i ni'a 'i te faito 'e 286 mirioni nô te pu'etau matahiti 2018-2023, 'oia ho'i 'e 47,6 mirioni 'i te matahiti. Nâ teie tauturu 'e oti mai te tarena fanahoraa fenua faa'apu 'âpî 'a te Hau, mâ te faaitoito noa ato'a 'i te tupuraa 'o te faa'apu 'e vai 'e 'a tau, ma te auraro 'i te êa 'o te nunaa, 'e te haapâpû ato'araa 'i te moni nâ te nunaa faa'apu.

Parau faa-au nô te faaâpîraa 'i te tororaa pape 'i Ataha 'e te tamauraa 'i te mau uâti 'i ni'a 'i te fenua Marumarutua 'i ni'a 'i te parare mou'a 'o Taravao

'I roto 'i te faa-au-raa parau tuurima nô te tauturu a te Farani nô te faahotu 'i te 'ohipa faa'apu 'i Porinetia nei, 'e nehenehe roa ta te Hau fenua 'e titau 'i te tauturu 'a te Hau nui nô te faatupu 'i te mau 'opuaraa faufaa rahi.

Nâ roto 'i teie parau faa-au Hau nui-Hau fenua 'e pâpû mai ai te rave'a tauturu nô te tâtâ'i 'i te tororaa pape 'i ni'a 'i te fenua Ataha 'i Matuita, te tâtâ'iraa 'i te haapahuraa pape 'e te tamauraa 'i te uâti 'i ni'a 'i Marumarutua 'i Taravao. Nâ te uâti 'e faaferuri 'i te taata 'i te faufaa tarani pape.

Tauturu moni nô te tâtâ'i 'i te Fare Vanira 'i Raiatea

Nâ roto 'i te mau 'opuaraa nô 2019, 'ua faaoti te piha a te Hau nô te Vanira 'o Tahiti 'e tâtâ'i 'i te pae 'o te uira 'o te Fare Vanira 'e tâ na piha 'ohipa 'i Raiatea, 'e te pâpururaa 'i te Fare Vanira 'i Tahaa nâ roto 'i te 'âua roa raa, 'e te paturaa 'e toru fare 'ohipa 'i ta Fare Vanira 'i Tahiti, Raiatea 'e Tahaa, ia riro mai 'ei fare vairaa mâa vanira.

'Ua fârii te 'apoorahau 'e horo'a 'e 35,5 mirioni nâ te piha faa'apu Vanira 'o Tahiti.

Tauturu nâ te 'Amuitahiraa 'o te mau hâpiiraa a te Hau

Nâ roto 'i te 'ohipa 'amuiraa te ADEME 'e 'o Porinetia nô te 'âpee 'i te tauiraa moihaa 'ohipa uira 'a te fenua, 'ua hinaaro 'o Porinetia 'e faa'ite 'i tô na hinaaro pâpû 'i tutava 'amuihia te 'ohipa tarani uira nâ roto 'i te tautururaa 'i te tereraa 'ohipa 'a te EIE. Nô te reira, 'ua fârii te EIE 'e 'iriti 'i tô na 'uputa 'i raro a'e 'i te piiraa 'a te FOL mai mâti 2015 mai. Nâ na atura ia 'ohipa faahou mai nô te turama 'i ni'a 'i te mau rave'a taraniraa uira.

'Ua faataa te 'Apooraahau 'e 4 773 270 toata nâ te FOL nô te faatere 'i te pae 'o te îto EIE, nô 2019, te tahi tuhaa nâ te ADEME 'e amo mai. Te tapura faufaa 'amui 'e 9 546 470 toata.

'Afata ha'uti hâpii nô ni'a 'i te mau faa 'e te mau tahora

'I ni'a 'i te 'âanoraa 'e 5 mirioni km² 'o Porinetia, mai Matuita 'e tae atu 'i Tuhaapae mâ 'ua rau ato'a ia te faito anuvera, 'e rave rahi natura ora 'e vai nei 'i ni'a 'i te mau motu Tuamotu 'e te mau fenua mou'a.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Nô te rahi 'o te huru natura 'ua rahi ato'a te animara 'e ora nei 'e 'ore 'e 'ite hia 'i te tahi atu fenua. 'O teie te tahi faufaa faaherehere nounouhia nei 'e ti'a ia pâruruhia 'i mua 'i te tieraa râau 'e animara nô râpae mai, 'e te mau vâvahiraa 'i te mau nohoraa 'animara, 'e te 'ohi huaraa 'i te mau mea ora.

Te fifi nei 'o Porinetia 'i mua 'i teie 'ati ora hia nei 'e te natura 'o te fenua, nâ roto anei 'i te rahi noaraa atura te huiraatira 'e te 'ohie 'o te teretere 'o te taata. 'O te taata ihoa te haafifi nei 'i te natura.

'I roto 'i te 'aroraa 'i teie natura nô rapae mai, hô'ê rave'a pâpû 'i 'ite-â-hia mai. 'I Porinetia 'e rave rahi-â motu 'e 'aore-â 'i nao'ahia 'e teie 'ati, pâruruhia nô tô râtou mo'emo'e. nô te reira 'e mea ti'a roa 'i pâruruhia râtou nâ roto 'i te turama pâpûraa 'i te huiraatira 'ia hi'opo'a maita'i 'i te mea 'o tâ râtou 'e uta atu 'i roto 'i tauâ mau motu ra.

Te arai pâpûraa, 'ia faaiho faahou hia te taata 'i ni'a 'i te matura raa mau 'o te fenua. 'Ua 'ite hia 'e nâ roto atu 'i te tamarii, 'e riro mai 'ei taata paari te 'afa'i parau maita'i pâpû 'i roto 'i te mau 'utuâfare metua. 'O te tumuia 'i faaineine mai ai te Faatereraa 'o te arutaimareva 'i te hô'ê ha'uti nâ te mau piahi piha (CM1,CM2,'e 6ème) nô teie tomoraa hâpiiraa nei. Faaineine 'amuihia 'e rave rahi râtou, nô te pae 'o te natura rii mo'emo'e, te 'ofaaraa, tâ râtou mâa, 'e te natura tumu fenua.

'E rave rahi huru ha'uti perê 'e vai nei 'i roto 'i teie 'afata ha'uti, nâ reira nô te rorouira 'o te nehenehe 'e huti mai roto 'i te 'ite nati nei 'a te Faatereraa 'o te arutaimareva : <https://www.service-public.pf/diren/2019/07/15/kit-educatif-biodiversite-terrestre/>

Faa'ohiparaa 'i te rave'a tauturu fetii « aidants Fetii »

'Ia-au 'i te mau hi'opo'araa 'ua pâpû 'e te teitei noa atu ra te faito matahiti 'o te huiraatira 'i Porinetia nei. 'Ia-au 'i te mau tohuraa, hô'ê 'i ni'a 'i te ono 'e hau atu tona matahiti 'i te 60 'i 2027 tai'ohia 'i teie mahana 1 'i ni'a 'i te 10 (9% 'e 22 390) 'i ni'a 'i te 20 'i 1988. Te pu'ohuraa 'ohipa 'o 2018 a te COTOREP te parau mai ra ia 'e 14 469 taata 'o tei tapurahia 'e mau huma 'i Porinetia nei, 12 174 'e 80 % 'e mau huma teimaha.

Nô te reira, 'ua 'ohipa 'amui te Faatereraahau 'o te Utuafare 'e te autâhi, 'e te Faatereraahau 'o te Farii râtere 'e te 'ohipa, te hâpiiraa 'a te feiâ paari (CFPA) 'e te faatereraa 'o te Autahi DSFE, nô te faatupu 'i te hô'ê rave'a tauturu 'âpî, piihia te « Aidant Fetuu », nô te ruhiruhiâ 'e 'aore râ ô te mau huma. Teii te faito moni ra 'e 50 000 toata nâ te taata hâpa'o ma'itihia mai 'e te ruhiruhiâ 'oare râ 'e te huma iho, 'ia faatae 'i te mau aniraa 'i te 'i te DSFE.

'E fâna'o te feiâ 'i roto 'i te fifi 'i te hô'ê tauturu 'ite 'ohipa 'inaha 'e titau hia te tauturu 'ia faaô 'i roto 'i te hâpiiraa rave huma, haamauhia 'i ni'a 'i te 'atu'aturaa 'i te vâhi orahia 'e te taata paruparu, te tamaraa taata, te tunuraa mâa, 'e te aupuru fetii. Nô teie hâpiiraa 'e rave ia 'i te CFPA nô te roaraa 'e 62 hora hâpiiraa, nô te 'atu'atu 'i te mau ma'i (Alzheimer 'e te Parkinson, 'etv...)

'E mau teie hâpiiraa 'i te 15 'o tiurai nô teie matahiti, te pupu mâtâmua 10 taata 'i Raiatea. 'I te 22 'o tiurai, 'e piti pupu 10 'e 8 taata, 'i Taravao 'e 'i Pirae. Te fâ nô teie matahiti 'o te matara mai ia 'e 500 tauturu Fetii 'ia tae 'i 2021, ia nao'ahia 100 hou te hope'a matahiti 2019.

Te pu'ohuraa tapura faufaa tauturu rû nô 2018

Te mau tauturu rû 'i te pae 'o te totiare nô te feiâ 'e te mau 'utuâfare fifi 'e fârihia nei 'i roto 'i te mau pû totiare 'o te fenua nei 'e te tahi taime 'e titauhia 'ei moni tauturu.

Nô te reira tuhaa, te vai nei te tuhaa moni tauturu 'a te Faatereraa 'o te autahi, 'o te 'utuâfare 'e te 'aifaitoraa (DSFE), nô te neheneheraa te Fenua 'e tauturu rû te mau fifi 'o te 'ore 'e nehenehe 'e tia'i 'i te tauturu nô roto mai 'i te tahi atu mau 'afata taatiraa tauturu, mai te mau 'ati auahi, te mau 'ati natura.

Nâ teie tomite tauturu 'e tuatâpapa 'i ni'a 'i te taato'araa 'o te mau aniraa, 'ia-au 'i te faaueraa mana 'a te 'Apooraa a Porinetia nô te 29 'o eperera 1987 'o te faature ra 'i te horo'araa tauturu mai roto mai 'i te tapura faufaa 'a te Hau. Nâ te feiâ 'ohipa iho 'a te Hau totiare 'e hi'opo'a 'i te mau aniraa 'i roto 'i te mau rururaa tomite.

'I 2018 ra, 'ua nehenehe 'e tauturuhia 'e 52 'utuâfare, nô te mau tauihia rû 'e te mâa, te 'ahu etv...), tae roa ato'a 'i ni'a 'i te moni hunaraa maâa, te 'ahu etv...), tae roa ato'a 'i ni'a 'i te moni hunaraa ma'i 'e te faaho'iraa 'i roto 'i tô râtou motu, nô te reira tuhaa 12 990 383 toata tei amohia mai 'i ni'a 'i te 'afata faufaa matahiti 15 mirioni. 'I roto ihoa 'i te hinaaro 'e tauturu 'i te pae rahi 'o te huiraatira 'i roto 'i te hepohepo, 'ua faataahia hô'ê tapura faufaa hau 'e 7 mirioni ia-au 'i te aniraa 'i tae mai.

Te vairaa 'o te faanahoraa tia'i êa

Te mâ'itiraa faueraa mana 'a te 'Apooraa 'a Porinetia nô 2016 ra. 'O tei tâ'oti'a 'i te poritita 'o te êa 2016-2025.

'Ua tae 'i te 'âfaraa 'o te tarena, 'e 'ua ravehia mai te Faaterehau 'o te êa 'i te vairaa 'o te 'ohipa nô teie taime. Haamauhia 'e 6 rênî, 24 tâ 'aveiaraa 'e 76 arata'iraa, te SOS te faanahoraa 'i te pae 'o te tia'i êa. Aore â te tahi arata'iraa 'i tapae : 'aore 'e fâ haamauhia, te tumu ia 'e taupûpû rii ai te faitoraa 'ohipa ôti.

Nô te faa'âpî 'i te mana 'o te fenua, te faauehia mai nei 'ia haamauhia te Pû tia'i Ea 'e totiare (ARASS). 'A piti matahiti 'i teie nei te pâpûraa 'e mea faufaa teie pû ARASS 'i roto 'i te arata'iraa 'ohipa, 'i te pae 'o te turamaraa 'e 'i te pae 'o te hâpiiraa.

Te vai nei-â te tahi mau tauiraa te faatupuraa 'i te fare ûtuûturaa êa 'e te haaputuputuraa 'i te mau fare ma'i, teiroro noa teie tumu parau 'i te tuatâpaparaa.

Nô te haamaita'i 'i te êa 'i roto 'i te mau taamotu, 'e piti rênî 'o te haapaarihia nô te mau tuati ma'i 'e rave nei 'i roto 'i te mau motu mo'emo'e (hâpiiraa, moni 'ava'e). te 'ohipahia nei 'i reira. Te feruri ato'ahia nei 'i ni'a 'i te mau rave'a 'e anaanatae ai te mau taote 'i te reva 'i roto 'i tauâ mau motu ra 'o te pâpa'i roahia 'i roto 'i te parau faa-au 'e te 'afata turuutaa.

Te toru 'o te rênî 'o te mau taupûpûraa 'o te pae 'o te êa 'ua ôti mai te tahi pae mai te titi'araa toto, te mâriri 'aitaata te toe nei-â mai te ma'i manava. 'Ia faataahia te hô'ê 'afata taa'ê nô te arai êa 'e totiare 'o te nehenehe 'e faa'oi'oi 'i te haamauraa 'i te 'ohipa pâruru ma'i. 'E tuhaa 'ohipa 'âpî 'o te tau roa 'i te tere 'ohipa. 'Ei feruriraa nô teie tau 'âpî, 'ei 'ohipa 'e ôti 'i te rave.

Te pae 'o te rēni, « 'ia rū'au 'i roto 'i te hau, 'o teie noa te rēni 'ohipa totiare 'e vai 'i roto i te SOS. Te rēni 6 'o te pae ia 'o te roro uira nô te êa, 'e parau mai ra 'ia rave pâpûhia 'i te 'ohipa 'o tei haamatahia mai 'a 20 matahiti, 'e 'o tei 'ore 'i maraa pâpû, maoti te mau tutavaraa 'e rave rahi.

Te 'ohipa 'e ravehia nei 'i teie taime, 'o te pu'oi raa roroui ia, 'i rotopû te mau fare ma'i 'o Porinetia nei, 'e te haamau raa 'i te rave'a rapa'au chimio, 'ua ôti mai te pataraa hoho'a ratio scanner 'i Uturoa 'e te fare ma'i 'o Taaone 'e 'ua haamata 'i rotopû 'i te fare ma'i 'e te pû 'o te faatereraa 'o te êa.

'Ia 'amuhihia, 'e 76 'opuaraa 'i tapurahia, 'ia tatarahia te mau 'opuaraa ani tamauhia mai nei 'e tei ravehia mai, 'e 67 te nehenehe 'e ôti 'i te ravehia. Nô teie taime, 16 'ua hope 'i te revahia, 15 'aore-â 'i haamata, 'e 36 tei ni'a 'i te 'ohiparaa 'e 7 te hope mai ra 'i te rave. 'Ia hope mai te SOS, 14 'ohipa hau te ôti mai. Te tahi rii, nô te 'ore 'e fâ pâpû, nô te reira pu'eraa 'e 'ore roa ia 'e ôti 'i rave : faa nanearaa 'i te 'ite 'o te huiraatira 'aore râ 'o te faaitoito 'i te hôro'araa mero. 'E tutava tamau SOS 'i te mau rēni 'ohipa nô te 'atu'atu 'i te mau ruhiruhiâ 'e te tahua rorouira 'o te êa.

Tauturu moni nâ te taatiraa Vohi Prod

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e hôro'a 'e 2 879 000 toata 'ei te tauturu nâ te taatiraa Vohi Prod nô tâ na tarenaraa 'ohipa pihia te « CPS challenge, rame pour ta santé 2019 ». Tapura 'ohipa maita'i nô te êa.

Tauturu moni nâ te mau 'amuitahiraa 'e taatiraa tu'aro*

'Ua hi'opo'a te 'Apooraahau 17 aniraa tauturu nâ te mai tomite tu'aro Porinetia, 'e 10 'amuitahiraa 'e 3 taatiraa tu'aro, nâ reira 'e 3 taatiraa û'i 'âpî :

- 2 642 947 toata nâ te Tomite Hui Maona 'a Porinetia ;
- 2 418 500 toata nâ te 'amuitahiraa Faahoro pôpô ;
- 1 711 750 nâ te 'amuiraa tâ'ie 'a Porinetia ;
- 1 888 000 nâ te 'amuiraa Tiri pôpô ;
- 2 091 000 nâ te 'amuiraa Karaté ;
- 1 451 500 nâ te 'amuiraa huipôpô ;
- 5 455 500 nâ te 'amuiraa taputo Tapone ;
- 5 078 500 nâ te 'amuiraa tu'aro 'a te Huma ;
- 3 556 000 nâ te 'amuiraa 'ete pôpô ;
- 1 756 000 nâ te 'amuiraa vaa 'initia ;
- 4 427 500 nâ te 'amuiraa maona 'o Tahiti ;
- 428 000 nâ te taatiraa Cercle d'Aviron porinetia ;
- 931 000 nâ te taiete tu'aro Vai'été ;
- 342 000 nâ te taatiraa 'au Tapioi ;
- 1 297 000 nâ te taatiraa CPCV ;
- 4 500 000 nâ te mau Scouts 'e Guides de France ;
- 9 422 000 nâ te CEMEA 'a Porinetia.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

-0-0-0-0-0-

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00